

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Γνωρίζω τον μαγικό κόσμο του θεάτρου και του κινηματογράφου**Κείμενο 1***«Μιχάλης Κακογιάννης, Σε πρώτο πλάνο»*

[...] «Η τάση μου για τη σκηνοθεσία είχε αρχίσει από πολύ νωρίς. Ήδη από εκείνα τα πρώιμα χρόνια. Στο σπίτι μας, από την τραπεζαρία βγαίναμε σ' ένα ταρατσάκι. Αυτό ήταν για μένα η τέλεια σκηνή και μάλιστα επέμενα στις παραστάσεις μου να συμβάλλουν και τα αδέρφια μου· όχι τόσο ο μικρός, αλλά σίγουρα η Στέλλα και η Γιαννούλα.

Τα τέσσερα αδέρφια ντυμένα με αποκριάτικα κοστούμια. Από αριστερά ο Γώγος, η Γιαννούλα, ο Μιχάλης και η Στέλλα.

Ανεβάζαμε έργα που έγραφα εγώ. Ας πούμε, η κυρία τάδε που περιμένει το παιδί της στο σπίτι κι αυτό αργεί, και την καταλαμβάνει πανικός, κλαίει και οδύρεται και χάνει τη γη κάτω από τα πόδια της... Κάποιες άλλες φορές έκανα σκετς χρησιμοποιώντας για υλικό ό,τι θα μπορούσε να συμβεί σ' ένα σπίτι. Έγραφα κείμενο, ή μάλλον κρατούσα σημειώσεις. Έκανα και Νούμερα. Συνέθετα τετράστιχα σατιρίζοντας τις φιλενάδες της μητέρας μου που έπαιζαν χαρτιά. Ήταν όλες κυρίες της καλής κοινωνίας και με αγαπούσαν πολύ... γιατί δεν ντρεπόμουν και τους μιλούσα με οικειότητα. Μάλιστα, κάποτε είπα σε μία από αυτές, στη Μαιρούλα: «Αλλάξατε το χρώμα του κραγιόν σας. Λάθος σας! Το προηγούμενο αναδείκνυε περισσότερο τα χείλη σας».

Η μάνα μου αντιμετώπιζε τις θεατρικές μου απόπειρες με χαμόγελο, διασκεδάζοντας. Ο πατέρας μου ήταν λίγο ανήσυχος ως προς τις καλλιτεχνικές μου τάσεις, τις οποίες δεν ενεθάρρυνε καθόλου. Άλλωστε, δεν είχαμε και ιστορικό ηθοποιών στην οικογένεια, εκτός κι αν δεν το ξέραμε! [...]

Μου άρεσε πολύ ο κινηματογράφος. Πήγαινα σ' έναν χειμερινό, τον Μαξίμ. Μία από τις πρώτες ταινίες που είχα δει ήταν γαλλική, περί έρωτος. Ο ήχος ήταν αίσχος, δεν καταλαβαίναμε τίποτα! Έτσι, όταν κάποια στιγμή ένας από τους ηθοποιούς είπε «bonjour», μια λέξη επιτέλους γνωστή, σύσσωμο το κοινό απάντησε επίσης, με ένα ηχηρό «bonjour»! [...]

Τότε, θυμάμαι, λάτρευα την Μάρλεν Ντίτριχ· φωτογράφισα με τη μηχανή μου μια αφίσα της και στη συνέχεια, τυπώνοντας τη φωτογραφία, έγραψα από πίσω: «Στον αγαπημένο μου Μιχάλη, Μάρλεν» και την παρουσίαζα στους πάντες ως ιδιόχειρο αντίγραφο της.[...]

Το θέατρο από την άλλη, με μάγευε. Ήταν αυτό που ήθελα να κάνω. Άλλωστε, ήδη πρωταγωνιστούσα στις σχολικές παραστάσεις. Είχα ανεβάσει και πρωταγωνιστήσι μάλιστα σ' ένα έργο που είχε γράψει ένας Κύπριος αναφερόμενος στο δράμα της κοπέλας η οποία κατέληγε υπηρέτρια στο σπίτι ενός πλουσίου σνόμπ, τον οποίο έπαιξα εγώ. Παίζαμε βέβαια και αποσπάσματα από τραγωδίες, όπως τον «Οιδίποδα Τύραννο» του Σοφοκλή. [...]

Το σχολείο την εποχή που ήμουν μαθητής ήταν πολύ αυστηρό. Μας ασκούσε έλεγχο ακόμα και για το τι έπρεπε να βλέπουμε και τι όχι. Και μια και φορούσαμε πηλήκιο ξεχωρίζαμε σαν τη μύγα μες το γάλα! [...] Βέβαια είχα απαγορεύσεις και από τον πατέρα μου, ο οποίος δεν μου επέτρεπε να βγαίνω τα βράδια. Έβγαινα όμως κρυφά, με την υποστήριξη της μητέρας μου και παρακολουθούσα τις ταινίες που προβάλλονταν εκείνη την εποχή στον κινηματογράφο. Κι εκείνη με περίμενε να επιστρέψω και μου άνοιγε και έμπαινα κρυφά από το παράθυρο! Ήμουν τότε δεκατεσσάρων δεκαπέντε χρονών...»

(Διασκευή)

Απόσπασμα από το βιβλίο «Μιχάλης Κακογιάννης, Σε πρώτο πλάνο», Χρήστου Σιάφκου, 2009

Κατανόηση περιεχομένου – μορφής κειμένου

1. Να διαβάσετε σιωπηρά το απόσπασμα.
2. Ποιο είναι το θέμα του αποσπάσματος;
3. Να υποδυθείτε τον ήρωα, διαβάζοντας μεγαλόφωνα το απόσπασμα.
4. Να κυκλώσετε το ορθό στις πιο κάτω προτάσεις:
 - i. Το απόσπασμα εντάσσεται στη θεματολογία: α) τέχνη β) διατροφή γ) φυσικό περιβάλλον
 - ii. Το κείμενο είναι: α) μονοτροπικό β) πολυτροπικό γ) πολυμεσικό
5. Να δώσετε έναν δικό σας τίτλο στο απόσπασμα και στη συνέχεια, να σχολιάσετε σε συντομία τον τίτλο του βιβλίου.
6. Το κείμενο είναι απόσπασμα από τη βιογραφία του σκηνοθέτη Μιχάλη Κακογιάννη. Να συνεργαστείτε και να κάνετε μία σύντομη έρευνα στο διαδίκτυο για τη ζωή και την επαγγελματική του πορεία. Ακολούθως να συντάξετε ένα κείμενο 100 -150 λέξεων περίπου.
7. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για την 4^η και 6^η παράγραφο.
8. Να εντοπίσετε από το κείμενο δύο με τρεις (2-3) φράσεις/εκφράσεις μέσα από τις οποίες φαίνεται η έντονη αγάπη του Μ. Κακογιάννη για το θέατρο.
9. Ποια στάση τηρούσε ο πατέρας και ποια η μητέρα του Μιχάλη Κακογιάννη απέναντι στο καλλιτεχνικό του ενδιαφέρον για το θέατρο;
10. Αφού συζητήσετε με τον/ τη συμμαθητή/τριά σας το περιεχόμενο του αποσπάσματος, να καταγράψετε μία ομοιότητα και μία διαφορά που πιστεύετε ότι έχετε με τη ζωή του νεαρού Μιχάλη.
11. Να εκφράσετε την άποψή σας σχετικά με το περιεχόμενο του αποσπάσματος. Σας άρεσε; Θα θέλατε να διαβάσετε ολόκληρο το βιβλίο; Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

12. Είναι ρεαλιστική ή μυθοπλαστική αφήγηση; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας με στοιχεία από το απόσπασμα ή και από εξωκειμενικές πληροφορίες.
13. Να σημειώσετε κατά πόσο είναι ορθό ή όχι το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων και να δικαιολογήσετε την άποψή σας.
- Το κείμενο είναι απόσπασμα, επομένως δεν έχει τα εξωτερικά δομικά στοιχεία μιας ιστορίας: πρόλογος – κύριο μέρος – επίλογος.
 - Ο αφηγητής παρουσιάζει τα γεγονότα με τη χρονολογική σειρά που συνέβησαν κατά την παιδική – εφηβική του ηλικία.
 - Ο αφηγητής χρησιμοποιεί τοπικά επιρρήματα όπως το «εδώ», για να φανεί η χρονική σειρά που εκτυλίχθηκαν τα γεγονότα.

Εκφραστικά μέσα

14. Να επιλέξετε το ορθό.
- Η φράση «χάνει τη γη κάτω από τα πόδια της» είναι: α) κυριολεξία β) μεταφορά.
 - Η φράση «σαν τη μύγα μες το γάλα» είναι: α) μεταφορά β) παρομοίωση.
 - Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί εκφραστικά μέσα: α) για να προσδώσει πιο σοβαρό επίσημο ύφος στο κείμενο β) για να γίνει πιο ζωντανό και ενδιαφέρον για τον αναγνώστη.

Λεξιλόγιο

15. Να ετυμολογήσετε τις πιο κάτω λέξεις (με τη βοήθεια λεξικού) και να σημειώσετε τι μέρος του λόγου είναι η κάθε λέξη: *επέμενα, συμβάλλουν, ενεθάρρυνε, σκηνοθεσία, ηθοποιός, ιδιόχειρο.*
16. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα: *επέμενα, ενεθάρρυνε* στον Ενεστώτα (παρόν) στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό.
17. Να γράψετε ένα συνώνυμο για τη λέξη *πλούσιος* και ένα αντώνυμο για τη λέξη *θερινός*.
18. Ποια ελληνική λέξη αντιστοιχεί για τη λέξη *σινεμά*;
19. Στο πιο κάτω κρυπτόλεξο να κυκλώσετε δέκα (10) λέξεις που έχουν ως θέμα τον κινηματογράφο.

Σ	Κ	Φ	Ξ	Π	Η	Χ	Β	Θ	Η	Μ	Λ	Π
Σ	Κ	Η	Ν	Ο	Θ	Ε	Τ	Η	Σ	Λ	Ρ	Υ
Κ	Α	Ι	Η	Ι	Ο	Ρ	Α	Κ	Ε	Υ	Δ	Θ
Η	Μ	Α	Υ	Ρ	Π	Γ	Σ	Ι	Ν	Ε	Μ	Α
Ν	Ε	Ο	Π	Ν	Ο	Α	Υ	Γ	Α	Ξ	Β	Κ
Η	Ρ	Ω	Α	Σ	Ι	Β	Ν		Ρ	Υ	Ω	Μ
Γ	Α	Λ	Κ	Μ	Ο	Θ	Ε	Ρ	Ι	Ν	Ο	Σ
Β	Ο	Υ	Β	Ο	Σ	Ρ	Π		Ο	Ρ	Β	Ρ

Μορφοσυντακτικό φαινόμενο

20. Σας δίνονται δύο ρήματα (*χάνει, κλαίει*) του αποσπάσματος, τα οποία φανερώνουν ενέργειες προσώπων που γίνονται στο παρόν. Να τα κλίνετε στον ενικό και πληθυντικό σε όλα τα πρόσωπα. Στη συνέχεια, να βρείτε το μέρος του ρήματος, που όταν αφαιρεθεί η κατάληξη, κατά την κλίση του ρήματος, δεν αλλάζει.
21. Να εντοπίσετε από **το κείμενο 1**: α) τέσσερα (4) ρήματα που φανερώνουν ενέργειες προσώπων που έγιναν στο παρελθόν, β) τέσσερα (4) ρήματα που φανερώνουν ενέργειες που γίνονται στο παρόν και γ) τέσσερα (4) ρήματα που φανερώνουν ενέργειες που θα γίνουν στο μέλλον.

ΠΑΡΕΛΘΟΝ	ΠΑΡΟΝ	ΜΕΛΛΟΝ

22. Να επιλέξετε δύο (2) ρήματα από τον πιο πάνω πίνακα και να τα μεταφέρετε στις άλλες δύο χρονικές βαθμίδες.
23. Να χωρίσετε τα ρήματα της κάθε στήλης (παρελθόν/παρόν/μέλλον) του προηγούμενου πίνακα σε:

Ρήματα που φανερώνουν διάρκεια (εξακολουθητικά, μη συνοπτικά)	Ρήματα που φανερώνουν ότι η ενέργεια τέλειωσε ή θα τελειώσει (συνοπτικά, στιγμιαία)	Ρήματα που φανερώνουν ότι η ενέργεια έχει τελειώσει ή θα τελειώσει σε συγκεκριμένη περίοδο (συντελεσμένα)

24. Από το τετράδιο εργασιών του βιβλίου «Νεοελληνική Γλώσσα» να διαβάσετε το κείμενο 3 και να κάνετε την άσκηση 2, σ. 49.

Παραγωγή γραπτού λόγου –αυτοαξιολόγηση κειμένου

25. Να γράψετε μία παράγραφο με θέμα σχετικό με το θέατρο ή τον κινηματογράφο, χρησιμοποιώντας πέντε (5) τουλάχιστον λέξεις από αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για τη λύση του κρυπτολέξου (50-60 λέξεις). Στη συνέχεια, να συζητήσετε με τον/την συμμαθητή/τρια σας, έτσι ώστε να αξιολογήσετε και να βελτιώσετε το κείμενό σας με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης γραπτού λόγου που σας δίνονται: π.χ. Έγγραφα θεματική πρόταση; Χρησιμοποίησα συνδετικές λέξεις/εκφράσεις; Χρησιμοποίησα σημεία στίξης; Έβαλα τόνο στις λέξεις που πρέπει;
26. Να γράψετε ένα ηλεκτρονικό γράμμα (email) και να το στείλετε σε έναν/μία φίλο/η σας ο/η οποίος/α θέλει να γίνει ηθοποιός/σκηνοθέτης με σκοπό να τον/την ενημερώσετε για την προβολή δύο ταινιών (με πολύ καλές κριτικές) που θα γίνει στην πόλη του/της.

27. Ανήκετε στην ομάδα για τη σύνταξη και έκδοση της μαθητικής εφημερίδας του σχολείου σας. Καλείστε να πάρετε συνέντευξη από έναν/μία συμμαθητή/τρια σας που θέλει να σπουδάσει ηθοποιός/σκηνοθέτης. Να του υποβάλετε 6-8 ερωτήσεις.
28. Με αφορμή μια θεατρική παράσταση που έλαβε χώρα στο σχολείο σας και στην οποία αναλάβατε πρωταγωνιστικό /συμπρωταγωνιστικό ρόλο να καταγράψετε τις πρώτες σας εντυπώσεις, αλλά και τις σκέψεις σας στο προσωπικό σας ημερολόγιο, κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών και των προβών.